

TV-aksjonen 2022

UNGDOM PÅ FLUKT

En ressurs for verden

Foto: Marc Alan Sperber / Flyktinghjelpen

FLYKTINGHJELPEN
NORWEGIAN REFUGEE COUNCIL

NRC

De er unge, ressurssterke, og de ønsker å bidra i samfunnet. Ungdom på flukt kan bygge nasjoner, bekjempe fattigdom og forhindre vold og konflikt. Men for å få til det, trenger de utdanning, arbeidsmuligheter og medbestemmelsesrett.

I samarbeid med TV-aksjonen og det norske folk, ønsker Flyktningshjelpen å gi ungdom i de seks afrikanske landene Burkina Faso, Nigeria, Niger, Mali, Sudan og Sør-Sudan slike muligheter.

Alle disse landene ligger i eller rundt det såkalte Sahel-beltet, en region som strekker seg fra Atlanterhavet i vest til Rødehavet i øst og som preges av væpnede konflikter og dramatiske klimaendringer. Her bor en høy andel afrikanske ungdommer. Millioner av mennesker er drevet på flukt i regionen, og mulighetene til utdanning og arbeid for ungdom er få. Situasjonen har blitt ytterligere forverret av koronapandemien.

FN advarer om at det må handles umiddelbart for å unngå en tapt ungdomsgenerasjon i denne delen av Afrika og andre regioner.

Med TV-aksjonen vil vi støtte unge mennesker på flukt slik at de skal kunne skape en bedre fremtid og ta kontroll over sine egne liv. Flyktningshjelpens hjelpearbeidere er i en unik posisjon til å kunne utgjøre en forskjell for ungdom på flukt i Burkina Faso, Nigeria, Niger, Mali, Sudan og Sør-Sudan.

Til tross for at det er gjort enorme fremskritt i fattigdomsbekjempelse og utvikling på det afrikanske kontinentet, lever nesten halvparten av alle barn og unge fortsatt i ekstrem fattigdom. Hele 43 prosent av den unge befolkningen har ikke tilgang til utdanning som følge av krig og konflikt. I tillegg må ungdom ofte forholde seg til at de blir møtt med fordommer. I en verden som er opptatt av å bekjempe terror, organisert kriminalitet og ekstremistisk vold, blir de ofte sett på som en potensiell trussel eller et problem. Ungdommer på flukt er spesielt hardt rammet.

Ungdommene som faktisk får tilgang til utdanning, møter nye utfordringer når de skal prøve å finne seg en jobb. Statistikken tegner et klart bilde. Hvert eneste år er om lag 12 millioner forventningsfulle unge på det afrikanske kontinentet klare for å innta arbeidsmarkedet. Men bare én av fire får jobb. De unge er overrepresentert blant arbeidsledige.

Det siste året har vi alle fått kjenne på hvordan det er å måtte sette hverdag, planer og drømmer på vent. Koronapandemien har ytterligere redusert muligheten ungdom har for å få arbeid og utdanning. For unge på flukt har pandemien blitt en ny krise på toppen av en eksisterende krise. Skolegang har blitt vanskeligere. En del får kanskje alternativ undervisning gjennom radio, men mangler tilgang på internett og digital undervisning. I tillegg opplever mange at de blir frarøvet et sosialt liv og mister tilknytningen til lokalsamfunnet.

Men det er ingen grunn til å miste håpet. Gang på gang har de unge vist at de har en imponerende tilpasningsevne og stor handlekraft. De må bare få muligheten til å delta i beslutningsprosesser som angår dem selv og deres fremtid. Hvis ungdom får tilgang til de rette verktøyene, vil de kunne engasjere seg, bidra positivt til både egne og andres utvikling og være delaktig i å forme samfunnene de lever i. Og med tilpasset utdanning og yrkesopplæring vil de kunne møte behovene i de voksende arbeidsmarkedene.

Flyktningshjelpen ønsker å gå sammen med norske lokalsamfunn for å ta et krafttak for unge på flukt. Ved å gi dem en sjanse til å realisere sitt potensiale, bidrar vi samtidig med å gi kriserammede samfunn og land en mulighet til en bedre morgendag.

Med midler fra TV-aksjonen 2022 vil Flyktninghjelpen kunne hjelpe over 310.000 unge mennesker på flukt med utdanning, arbeid, deltakelse i lokalsamfunnet og beskyttelse mot overgrep. I tillegg vil vi arbeide for systemendringer på lokalt og nasjonalt nivå slik at kommende ungdomsgenerasjoner får flere og langt bedre muligheter.

Om Flyktninghjelpen

- Flyktninghjelpen er Norge og Nordens største hjelpeorganisasjon med mer enn 15.000 hjelpearbeidere. Over 90 prosent jobber i land preget av krig, konflikt og kriser.
- I 2021 fyller Flyktninghjelpen 75 år. Da vi startet vårt hjelpearbeid etter andre verdenskrig var behovene i Europa enorme. Nå ser vi tilsvarende behov i andre deler av verden.
- Vi er til stede både i nye og langvarige kriser i over 30 land, og vi hjelper mennesker på flukt der det er vanskeligst å nå frem, farligst å arbeide og hvor situasjonen for de sivile er mest utfordrende. I 2020 hjalp vi over 12 millioner mennesker.
- Vi har bygd opp spesialkompetanse i å gi mennesker på flukt bedre tilgang til mat, rent vann og sanitærtjenester, utdanning og sysselsetting, husly, leirledelse og fri rettshjelp.
- Vårt arbeid med og for unge på flukt har stor internasjonal anerkjennelse, og vi har nyskapende ungdomsprosjekter i over 20 land.
- Vår beredskapsstyrke, NORCAP, bidrar årlig med flere hundre ressurspersoner til FN, andre internasjonale organisasjoner og nasjonale myndigheter. NORCAP jobber for å gjøre lokalsamfunn bedre i stand til å forebygge og respondere på framtidige kriser, blant annet gjennom å gi unge yrkesopplæring, utdanning og mulighet til å si sin mening om saker som angår dem.

Flyktningkrisen – en av vår tids globale utfordringer

Over 80 millioner mennesker er i 2021 tvunget på flukt av vold og konflikt – verden har aldri tidligere registrert så mange fordrevne. Tallet har steget ni år på rad, og hver dag har i snitt 37.000 nye mennesker blitt drevet på flukt. Bare i Afrika er 28 millioner mennesker tvunget fra hjemmene sine som et resultat av nye og langvarige kriser og konflikter.

Nesten halvparten av verdens flyktninger er barn og unge under 18 år. Én av fire ungdommer i verden lever i områder preget av krig og konflikt. De som tvinges på flukt må leve i fluktsituasjonen stadig lenger. For titalls millioner unge mennesker er barne- og ungdomstiden preget av traumer etter flukten og manglende muligheter til utdanning og jobb. Ungdom må bidra til familiens overlevelse, og den trygge og bekymringsløse barndommen tas fra dem.

Skjebnen til over 80 millioner mennesker angår oss alle. Men hjelpen de får er ikke i nærheten av å møte behovene.

Finansieringen holder ikke tritt med behovene

Før koronapandemien varslet FN om økt behov for nødhjelp som følge av langvarige konflikter og mer ekstremvær. Bakgrunnen er at antall mennesker på flukt nå er høyere enn noen gang, og at gapet mellom behov og bevilgninger til nødhjelp øker. Allerede nå ser vi at konsekvensene av koronapandemien blir enorme og har akselerert den negative trenden. 40 prosent flere mennesker har behov for nødhjelp nå, sammenlignet med før koronakrisen. Men i 2020 mottok flere land, blant annet Nigeria, Sudan og Mali, bare halvparten av midlene de trengte for å dekke de humanitære behovene.

Samtidig ser vi at naboland til land rammet av konflikt og krig ofte bærer den største byrden. Åtte av ti som tvinges på flukt søker tilflukt i utviklingsland som har sine egne utfordringer og få ressurser. Når land som Uganda og Etiopia huser opp mot 1 million flyktninger hver, legges det et enormt press på offentlige

tjenester og infrastruktur. Det bidrar til stor konkurranse i lokale jobbmarkeder, helsevesener som ikke strekker til og manglende utdanningstilbud.

Totalt går mindre enn tre prosent av de humanitære midlene til utdanning, og millioner av barn og unge i konfliktområder får ikke gå på skole. Prosjekter som er spesifikt rettet mot ungdom er sjelden prioritert. Verken egne myndigheter eller internasjonal bistand har prioritert å gi utdanningsmuligheter til unge på flukt. Videregående skole, yrkesopplæring, sysselsettingsfremmende tiltak, medbestemmelse og beskyttelse mot overgrep har vært systematisk nedprioritert for millioner av ungdom i konfliktområder.

En pandemi som forsterker forskjeller

Verden er sterkt preget av koronapandemien. De nødvendige smittevernstiltakene har revet vekk livsgrunnlaget for millioner av mennesker, og utdanningen til store deler av verdens unge befolkning er satt på vent. I Norge har vi et sikkerhetsnett, og myndighetene og skolene har tilrettelagt for at barn og unge skal kunne fortsette utdanningsløpet til tross for nedstengingen av samfunnet. Slik er det ikke for unge i mange av landene. Flyktninghjelpen jobber i. Manglende tilgang på elektrisitet og enkel teknologi som internett og radioer gjør det vanskelig å ha hjemmeundervisning, og smittevernstiltak i klasserom og på arbeidsplasser er ressurskrevende og kostbart. Under 40 prosent av lavinntektsland har tilbud om hjemmeundervisning, mot 90 prosent i høynntektsland. For mange unge på flukt har koronapandemien ført til nok en ufrivillig pause fra utdanningen. Det er ikke alle som vil klare å ta igjen den tapte skolegangen, og noen vil aldri komme tilbake til skolebenken.

Barn, ungdom eller voksen?

Det råder ingen enighet om hvilken aldersgruppe som skal definere ungdom. Ifølge FN er det dem som er mellom 15 og 24 år. Den Afrikanske Unionen (AU) sier 15 til 35 år. Flyktninghjelpen tar utgangspunkt i FNs definisjon, men vi vektlegger alltid lokale forhold og kultur når alderen til ungdommene vi jobber med skal defineres. Vi tar også høyde for hvor lenge de har vært på flukt, og hvor lang tid de har vært uten utdanning og arbeid.

Ungdom på flukt

Nesten halvparten av dem som er på flukt er barn og ungdom under 18 år. Men det finnes svært lite data og tall på hvor mange som er mellom 15 og 24 år. Ungdom som gruppe blir ofte oversett i det humanitære systemet, og derfor kommer de sjelden med i statistikken.

Tidens største ungdomsgenerasjon

Hvordan er det egentlig å være ung og på flukt?

Ungdomsgenerasjonen er rekordstor, og over 408 millioner unge lever i områder preget av krig og konflikt. Mange blir skilt fra foreldre og slektninger, familiemedlemmer blir drept og skolegangen blir avbrutt.

Når dette skjer, blir ungdom ofte pålagt ansvar som hører voksenverdenen til. De må brødfø familien sin, ta vare på yngre søsken eller ta seg av husholdningen. Da er det ikke lenger tid eller mulighet til utdanning. Avbrutt skolegang påvirker ikke bare følelsen av normalitet og trygghet i en ellers usikker hverdag, men også hele familiens håp om trygghet for fremtiden. Til tross for at det er gjort store fremskritt med grunnskoleutdanning til barn på flukt de siste årene, er tallene for ungdomsskole, videregående og høyere utdanning dystre.

Allerede før koronapandemien var det dobbelt så stor risiko for at barn og unge på flukt fikk utdanningen sin avbrutt enn for de som ikke var blitt tvunget på flukt. For eksempel går bare 31 prosent av verdens unge flyktninger eller internt fordrevne på videregående skole, mot 85 prosent av ungdom på verdensbasis. Hovedårsaken til at tallet er så skjært er ganske enkel: Det finnes svært få videregående skoler i fluktområdene. Det faktum at videregående

skoler krever mye ressurser, utstyr og høyt utdannede lærere gjør at de sjeldent blir prioritert i den humanitære responsen. Unge jenter er spesielt utsatt, og pandemien har gjort situasjonen verre enn på lenge for dem. Ungdomsskole og videregående utdanning er ikke bare essensielt for at jenter skal kunne

forsørge seg selv og egen familie i fremtiden, men det gjør også at unge jenter er mindre utsatt for ekteskap og graviditet i ung alder.

Statistikken for høyere utdanning er enda dystre: Knappe tre prosent av unge på flukt har tilgang til høyere utdanning, mot 37 prosent globalt. Attester, vitnemål, språkferdigheter og skoleavgifter er noen av de største hindrene for unge flyktninger som ønsker seg en universitetsgrad.

FN har som ambisjon å bekjempe fattigdom og ulikhet innen 2030. Utdanning er et avgjørende virkemiddel for å muliggjøre dette. Et av hovedprinsippene i FNs bærekraftsmål er at ingen skal utelates. Heller ikke ungdom på flukt. Til tross for at betydningen av utdanning for barn og unge i kriserammede områder har kommet høyere opp på dagsordenen i mange land, er det en lang vei igjen til målet om at alle barn og unge skal få kunne gå på skole. Koronapandemien har gjort det enda vanskeligere å nå dette målet. I en studie gjennomført av Flyktninghjelpen sa tre av fire fordrevne og konfliktrammede mennesker at det var mindre sannsynlig at de kom til å sende barna sine tilbake på skolen grunnet økonomiske vanskeligheter som følge av pandemien. FN advarer om at pandemien kan få alvorlige og langvarige konsekvenser for unge som ønsker seg utdanning. I verste fall vil ikke bærekraftsmålet om kvalitetsutdanning for alle lenger være mulig å oppnå innen 2030.

Unge spiller en kritisk rolle i krisesituasjoner

Likevel finnes det lyspunkter. Der man tidligere har pekt på ungdom som et problem, gir kriser som koronapandemien unge muligheten til å mobilisere og vise seg fra sin beste side. Gjennom det siste året har unge bidratt som frivillige, talpersoner, sosiale entreprenører, forskere og helsearbeidere i frontlinjen. De har bidratt til å spre korrekt informasjon om pandemien og nødvendige smitteverntiltak i lokalsamfunnet der de bor, deltatt i utdeling av mat og andre essensielle varer til mennesker i karantene eller sårbare grupper, og de har vært involvert i datainnhenting og analyse av konsekvensene av pandemien. Unge spiller en kritisk rolle i krisesituasjoner, og pandemien har for alvor satt viktigheten av deres deltakelse på dagsorden.

Unge på flukt skal ikke utelates

Krig og konflikt tvinger millioner av unge mennesker ut i en farlig og usikker verden.

Flyktninghjelpen arbeider for at ungdom som må leve på flukt skal føle større grad av trygghet.

Vi arbeider også for at de skal få mulighet til å utøve sine rettigheter.

Vi anerkjenner at ungdom er en ressurs i seg selv. Derfor lytter vi til dem og lærer av deres kunnskap.

Vi kommer hele mennesket i møte. For oss er det like viktig å sikre gode lese- skrive- og regneferdigheter, som det er å for eksempel gi helseopplæring, sørge for at de unge får tro på seg selv og sine evner, at de lærer seg å samarbeide med jevnaldrende, at de får opplæring i entreprenørskap og tilgang på kapital for å støtte overgangen til jobb eller til å starte egne bedrifter.

Vår tilnærming for å bygge menneskelig, sosial og økonomisk kapital, lønner seg fordi den både sparer penger og sikrer sysselsetting, gir bedre helse og større psykisk velvære. Vi støtter unge som er tvunget på flukt til å ta kontroll over sine liv. Til å bli selvhjulpne.

Slik skal vi gjøre det

Utdanning og yrkesopplæring: Beskyttelse og håp

Skoler er beskyttende, og de gir næring til håp. Utdanningsprogrammene våre gir unge på flukt flere valgmuligheter: Enten det er å bygge på den utdanningen ungdom allerede har, ta igjen tapt undervisning eller gå grunnskolen på kortere tid enn normalt for å ta igjen jevnaldrende. Eller, der det er mulig, å sikte seg inn mot videregående skole og universitet. Vi jobber også for at unge som er på flukt inkluderes i de formelle utdanningssystemene i de landene de befinner seg i.

Videregående opplæring for ungdom som er drevet på flukt kan innebære at de unnslipper fattigdom og sikrer seg en fremtid.

Men det er ofte et frafall av 15 og 16-åringer i skolen. Ungdom som faller fra, har økt risiko for å havne i barnearbeid, barneekteskap, fattigdom, bli utsatt for seksuell vold eller bli rekruttert til væpnede grupper. Derfor vier vi også en del av arbeidet vårt til å forhindre frafall, noe som igjen kan ha en positiv innvirkning på helse, ernæring og familieplanlegging. Hvis alle jenter fullførte videregående opplæring, ville barneekteskap blitt redusert med 64 prosent, og for hvert år jenter fullfører av videregående opplæring vil inntekten hennes i snitt øke med 20 prosent.

Yrkesopplæringen skal dekke både nåværende og fremtidig behov. Vi har blant annet utdannet elektrikere, bankfunksjonærer, journalister, snekkere, mekanikere og bønder. Digital kompetanse er en viktig del av opplæringen, og en kompetanse mange unge ønsker seg. Vi har derfor kurs for å sikre kunnskap innen teknologi og digital kommunikasjon, og vi tilbyr også digitale kurs med forberedende fag for opptak på universitet. Dette er et av tiltakene vi har som kan bidra til å løfte prosentandelen flyktninger som tar høyere utdanning opp fra de knappe tre prosentene vi ser i dag.

Utstedelse av vitnemål og attester skjer ofte i samarbeid med lokale utdanningsmyndigheter. Det samme gjelder utviklingen av pensum. Vi hjelper også unge på flukt med å få ID-papirer slik at de får tilgang til viktige tjenester i samfunnet som helsetjenester og banktjenester. Dermed kan de også delta i samfunnet på lik linje med annen ungdom.

Når vi støtter ungdom med skole, utdanning og arbeidstrening, skal de også få med seg en følelse av selvtilit og et ønske om å bidra. De skal kjenne at det de gjør har et formål og at de er til nytte for samfunnet. Det er også avgjørende å få til en fin overgang fra skole til jobb. Vi investerer tungt i lærere. Gode lærere hjelper ungdom til å se at de har en verdi i seg selv, at de har ressurser og at de kan få til noe viktig.

Det er viktig å anerkjenne ungdommenes tanker om sitt eget liv. De har sine egne prioriteringer og de har individuelle behov. Sammen finner vi frem til hva som passer den enkelte best.

I arbeidet vårt bruker vi begrepet «livsmestring og trivsel», som kan forstås slik: Hvordan unge har det og hvordan de fungerer, både på et personlig og sosialt nivå, og hvordan de ser på livet.

Levebrød: Skreddersyr for markedet

Unge mennesker både ønsker seg, og har rett til, en levestandard som er tilstrekkelig for deres trivsel og helse. Det inkluderer retten til å ha et trygt og anstendig levebrød.

Men på tross av at ungdom er i sin beste alder, står mange i fare for å falle ut av arbeidsmarkedet. I Sør-Sudan for eksempel, er 70 prosent av befolkningen under 30 år. Det finnes arbeidsmuligheter i landet,

men unge blir ofte ikke valgt. Statistikk viser at bare halvparten av ungdom i Sør-Sudan har jobb. Vi viser ungdom hvordan de kan tilpasse seg og sine evner etter arbeidsmarkedets behov.

Vi kartlegger markedet for å finne ut av hvilke ferdigheter det er behov for. Deretter gir vi unge ferdigheter som markedet trenger. Vi kommuniserer med bedrifter i markedet og arbeider for å etablere lærlingplasser. Unge som har slik arbeidstrening, kommer lettere inn på arbeidsmarkedet. Der det er mulig samarbeider vi med lokale myndigheter.

Og resultatene er gode. I Sør-Sudan ga vi yrkesopplæring til 5.540 unge mennesker over en periode på tre år. Over 57 prosent benyttet seg av sine ferdigheter i arbeidslivet på den ene eller andre måten: Noen fikk langvarig arbeid, andre fikk kontrakter over kortere perioder – noe som også er bra fordi det gir dokumentert arbeidsfaring.

I undervisningen identifiserer våre lærere hva som bør styrkes hos den enkelte elev. Kanskje handler det om en ungdom som ikke ønsker å stå foran en større forsamling å snakke. Gjennom vår vektlegging på livsmestring får ungdommene god og trygg selvfølelse. De setter seg mål, og noen ønsker også å videreutvikle sine lederevner.

Vi kurser, støtter og gir lån til unge gründere som vil etablere sin egen bedrift. Det er også gunstig fordi vi ser at ungdom ansetter eller samarbeider med annen ungdom.

I Sør-Sudan og andre land som Nigeria registreres høye tall på tenåringsgraviditeter. For noen fører dette til en følelse av håpløshet, og mange tenker at muligheten for utdanning forsvinner. Flyktninghjelpen har program som ivaretar også denne gruppen. Vi arrangerer barnepass mens mødrene får undervisning eller deltar i arbeidstrening.

For å rekruttere flere unge kvinner som tradisjonelt må være hjemme, har vi i Nigeria satt oss som mål at 60 prosent av elevene og lærerne skal være kvinner.

Samfunnsdeltakelse: Aktiv, engasjert ungdom

Ved å delta i lokalsamfunnet, enten det er ved å være med på dugnad eller å bidra i en ungdomsorganisasjon, er ungdom med på aktiviteter som er meningsfulle både for dem selv og andre. De er med i et fellesskap. Samfunnsdeltakelse øker livskvaliteten, gir bedre helse og bidrar til positiv endring og personlig vekst.

Ungdomsgrupper identifiserer utfordringer i lokalsamfunnet og finner frem til løsninger. Det kan være alt fra avfallshåndtering til å skape et trygt sted der ungdom kan omgås. Dette bidrar til at lederne i lokalsamfunnet ser verdien av aktiv, engasjert ungdom. Samtidig som de unge selv føler større tilhørighet til hjemlassen sin og menneskene som bor der.

Flyktninghjelpen snakker både med lokale ledere og foreldre for å hjelpe dem til å se hvilken ressurs de unge er, og for at de skal støtte dem. Vi samarbeider også med lokale myndigheter for å støtte dem til å integrere ungdom i sosiale aktiviteter.

Gjennom frivillig arbeid i lokalsamfunnet vil unge kvinner og menn på flukt få praktisert det de har lært i utdanningen sin. Vi arbeider også for at de skal få roller i lokalsamfunnet som innebærer å ta beslutninger.

Systemendring: De unge bygger landet

Når en overveldende stor del av befolkningen i et land er unge mennesker, bør myndighetene være opptatt av at de unge skal ta del i nasjonsbyggingen.

Når Flyktningshjelpen diskuterer og forhandler med myndighetene om ungdommenes utdanning og ferdigheter, fokuserer vi ikke på at dette kun skal hjelpe ungdommen, men samfunnet som helhet. Vi vil at de unge skal bli sett på som: «De som bygger landet».

I Sør-Sudan blir de fleste organisasjonene i sivilsamfunnet drevet av unge mennesker. Noen fokuserer på utdanning, andre på ernæring eller bekjempelse av HIV. Men fordi de ofte ikke har tilgang til nødvendige ressurser er kapasiteten lav hos mange av organisasjonene.

Her kan Flyktningshjelpen bidra og hjelpe organisasjonene med å utfylle sin rolle bedre. I Sør-Sudan har vi derfor, som del av vårt ungdomsprogram, jobbet med 21 ungdomsorganisasjoner. Målet er å støtte dem i den rollen de fyller i lokalsamfunnet gjennom institusjonell kapasitetsoppbygging.

Flyktningshjelpen har som mål å inngå partnerskap med flere ungdomsorganisasjoner i de landene der vi jobber.

Vi ser tydelig at organisasjoner ledet av unge spiller en viktig rolle i humanitære kriser. Unge vet selv hvilke behov de har, og de har tilgang til omfattende nettverk i sine lokalsamfunn. Men problemet er at de ikke har tilgang til finansiering fordi de blir oversett av donorer og myndigheter.

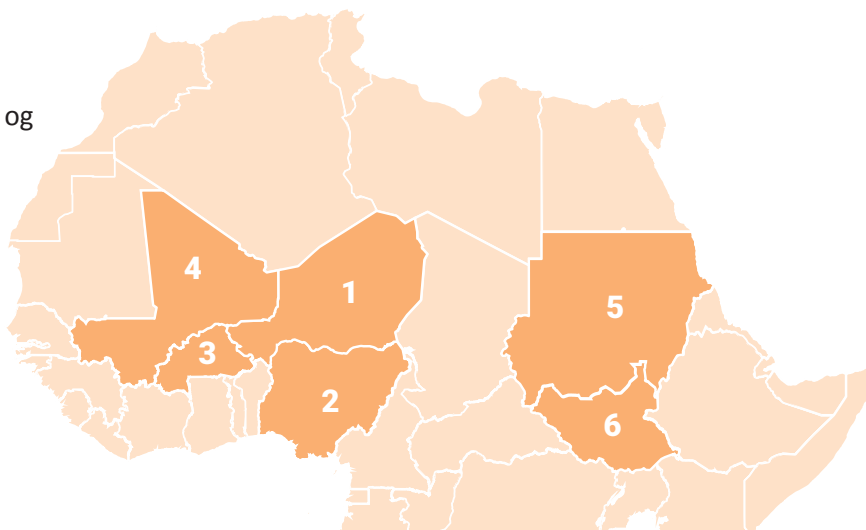
Vi har derfor som mål å inngå strategiske allianser med en lovende ungdomsledet organisasjon i hvert av de seks landene som inngår i dette prosjektet. Vi kan bidra med å kartlegge hva som må til for å styrke disse ungdomsorganisasjonenes arbeid og deretter gi den nødvendige støtten i samarbeid med lokale myndigheter.

Når unge rammes av en krise er det viktig å inkludere dem i beslutninger som angår deres hverdag og fremtid. Ressurspersoner fra NORCAP, Flyktningshjelpens beredskapsstyrke, jobber med nasjonale myndigheter for å styrke kompetanse og kunnskap om hvordan vi kan involvere ungdom og svare på deres behov. Det handler både om tilrettelagt opplæring, muligheter til å etablere små bedrifter som passer inn i det lokale markedet og unges deltakelse i beslutningsprosesser. NORCAP jobber også med forebyggende tiltak for å hindre ekstremistisk vold i og rundt Sahel-regionen. Dette gjøres gjennom å kurse lærere, involvere unge i lokalsamfunnet og et tett samarbeid med myndighetene.

I en krisesituasjon er det viktig at hjelpearbeidet er godt koordinert og at lokale og nasjonale myndigheter tar ansvar og føler eierskap, samtidig som de får den støtten de trenger. Det er avgjørende at FN-organisasjoner, lokale sivilsamfunnsorganisasjoner og myndighetene evner å jobbe sammen for å sikre en mer effektiv respons. NORCAP arbeider med å forbedre slike prosesser og systemer for å sikre en mer helhetlig og bærekraftig oppfølging av unge på flukt. En viktig del av dette er å bidra med opplæring og verktøy for hjelpearbeidere, utviklingsaktører og myndighetene, og sikre at dette faktisk tas i bruk. Våre ressurspersoner vektlegger også at folk som rammes av en krise får være med og avgjøre hvilke prosjekter som skal prioriteres for at hverdagen deres skal bli best mulig. Dette mener vi er spesielt viktig for unge på flukt, som ofte faller utenfor de etablerte kvinner/menn/barn-kategoriene.

Her skal vi bruke pengene

Burkina Faso, Nigeria, Niger, Mali, Sudan og Sør-Sudan. Vi vil rette innsatsen mot de mest sårbare regionene i Afrika hvor vi vet at behovene er enorme – nettopp her vil midlene fra TV-aksjonen utgjøre størst forskjell.

1. Niger

Situasjonen i Niger ble mer ustabil og voldelig i 2019, og i grenseområdet til Nigeria var det flere drap og kidnappinger. Situasjonen er preget av usikkerhet i nabolandene, klimaendringer og matmangel, og over 300.000 er drevet på flukt. I tillegg huser Niger flyktninger fra nabolandene Nigeria, Mali og Burkina Faso.

Væpnede grupper har gjennomført målrettede angrep mot infrastruktur, skoler og lokale ledere. I frykt for å bli angrepet, kidnappet, tvangsrekruttert eller voldtatt tør ikke lokalbefolkningen lenger å delta på lokale markeder. Det siste året har man sett en økning på 133 prosent i antall rapporterte saker om kjønnsbasert vold.

Nesten 60 prosent av befolkningen er under 18 år. Ungdom, og spesielt jenter, møter på enorme utfordringer. 76 prosent av alle jenter giftes bort før de fyller 18, og 36 prosent av jenter mellom 15 og 19 år har allerede født et barn. Under 30 prosent av alle jenter kan lese og skrive, og bare 31 prosent tar videregående utdanning. Gutter blir ofte gitt flere muligheter, men likevel kan bare halvparten skrive og lese og 42 prosent får gå på videregående skole.

2. Nigeria

Den langvarige konflikten i nordøst-Nigeria har lagt landsbyer i ruiner og tar levebrødet fra millioner av mennesker. Skolegang og helsetilbud er for mange ikke-eksisterende, og millioner av barn og unge går en usikker fremtid i møte.

2,5 millioner mennesker er internt fordrevne i Nigeria, og over en halv million av disse er ungdom. I mange områder er tusenvis av mennesker drevet på flukt uten tilgang på beskyttelse fordi humanitære organisasjoner ikke slipper til eller utsettes for angrep fra væpnede grupper.

Det er enorme behov for beskyttelse, og jenter er spesielt utsatt for vold, bortføring og voldtekt. Fra desember i fjor til mars i år ble over 800 studenter kidnappet for å kreve løsepenger fra familiene. Dette har ført til at myndighetene har sett seg nødt til å stenge flere skoler. Slike opplevelser er traumatiserende, og barn og unge trenger ofte psykososial støtte i etterkant.

3. Burkina Faso

Burkina Faso ligger midt i Sahel-beltet, og hadde i mange år en positiv utvikling. Denne utviklingen har nå snudd, og vold og angrep mot sivilbefolkningen har drevet over en million mennesker på flukt internt i landet de siste to årene.

Barn og unge er spesielt utsatt for å bli rekruttert av væpnede grupper eller til tvangsarbeid, og jenter er utsatt for seksuelle overgrep og kjønnsbasert vold.

Skoler og helsestasjoner blir jevnlig utsatt for voldelige og svært ødeleggende angrep fra væpnede grupper. Over 2,6 millioner barn og unge står uten tilgang på utdanning, og ytterligere 1,7 millioner står i fare for å droppe ut. Bare en av ti fortsetter til videregående nivå.

Flyktninghjelpen gir yrkesopplæring til marginaliserte ungdom og vektlegger spesielt karriereveiledning og praksis slik at veien ut i arbeidslivet skal bli enklere og bedre.

4. Mali

Konflikten i Mali eskalerte i 2018. En kombinasjon av væpnet konflikt, ekstremvær, menneskerettighetsbrudd og manglende utvikling har forverret livssituasjonen for store deler av befolkningen og tvunget titusenvise på flukt.

Væpnede gruppers angrep mot sivile, skoler og kjønnsbasert vold er utbredt. Unge er utsatt for å bli rekruttert av væpnede grupper eller kriminelle gjenger i mangel på muligheter til utdanning og arbeid.

Det anslås at over halvparten av alle barn og unge i skolealder i Mali ikke går på skole, og over 1300 skoler er stengt som følge av uroligheter. Gjennom lokalt forsoningsarbeid har Flyktninghjelpen klart å gjenåpne over 30 skoler etter forhandlinger med islamistiske ledere.

5. Sudan

I tillegg til at Sudan står midt i sin egen fluktkrise med 2,5 millioner internt fordrevne, har de tatt imot en million flyktninger fra naboland. Situasjonen legger stort press på økonomien og det er stor matmangel i landet. Resultatet er at en av fire i Sudan har behov for humanitær assistanse – nesten 13 millioner mennesker totalt.

Andelen ungdom øker stadig som et resultat av høy befolkningsvekst. Manglende jobbmuligheter for unge gjør at veien til væpnede grupper kan bli kort. Hvis den unge befolkningen blir gitt gode utdannings- og arbeidsmuligheter vil de ha et stort potensial til å bidra positivt til sosioøkonomisk utvikling i landet.

For jenter er barrierene mange, og kultur og tradisjon hindrer ofte jenter fra å gå på skole. Kvaliteten på utdanningen i Sudan er ofte svært dårlig, og mange lærere er underkvalifiserte.

6. Sør-Sudan

1,9 millioner mennesker er internt fordrevne i Sør-Sudan og over to millioner er drevet på flukt til nabolandene. De humanitære behovene er enorme, og to tredjedeler av befolkningen har behov for humanitær assistanse. Barn og unge utgjør mer enn 60 prosent av Sør-Sudans befolkning.

Utdanningssystemet i landet er hardt rammet av den langvarige konflikten, og det er anslått at over 2,2 millioner barn og unge står uten tilgang på utdanning. Jenter er spesielt utsatt for å miste skolegang, og bare 25 prosent fikk videregående utdanning i fjor.

Som et resultat av manglende tilgang på kvalitetsutdanning har Sør-Sudan et spesielt høyt nivå av analfabetisme, og mindre enn ti prosent av sørsudanere på flukt er i arbeid. Verdens yngste stat trenger en massiv satsing på utdanning, arbeidsopplæring og jobbskaping for det store ungdomskullet som nå står uten arbeid eller utdanning.

Vi vil gi unge flere muligheter gjennom yrkesopplæring og sysselsettingstiltak som kan inkludere alt fra jordbruk og matproduksjon til grønn energi og dataopplæring. Lokal tilgang til utdanning og jobbskaping for internt fordrevne unge vil bidra til stabilitet i regioner der væpnede grupper og menneskesmuglere nå rekrutterer blant unge arbeidsledige uten håp om en bedre fremtid. Med midler fra TV-aksjonen kan Flyktninghjelpen støtte over 310.000 unge på flukt til en bedre fremtid.

Vi skal:

- Gi 80.000 ungdommer yrkesopplæring
- Gi 20.000 ungdom muligheten til å ta igjen tapt skolegang
- Støtte 3.600 unge til å komme inn på høyere utdanning
- Gi 160.000 ungdommer komplementære ferdigheter til utdanning og yrkesopplæring.
Dette inkluderer viktige verdier i livet, som samhandling og likestilling
- Støtte 40.000 ungdommer i å iverksette og gjennomføre prosjekter som har en positiv effekt på nærmiljøet deres
- Støtte 6 ungdomsorganisasjoner for å nå ytterligere 10.000 unge mennesker på flukt
- Gi opplæring til 6.000 lærere og instruktører

75 år med solidaritet for mennesker på flukt

I år er det 75 år siden Flyktninghjelpen ble opprettet. I kjølvannet av andre verdenskrig lå Europa i ruiner og millioner av mennesker var drevet på flukt. Europa samlet seg i et krafttak for å hjelpe menneskene som hadde blitt tvunget fra sine hjem, og FNs flyktningkonvensjon ble vedtatt for å beskytte europeiske flyktninger. I dag er rekordhøye 80 millioner mennesker drevet på flukt, men nå fra andre verdensdeler enn dem vi så for 75 år siden. Disse menneskene har likevel samme behov for beskyttelse og livsviktig hjelp, så vel som varige og verdige løsninger for fremtiden. Samtidig ser vi at den politiske debatten nå har endret seg fra hvordan vi kan bidra, til hvordan vi kan hindre flyktninger fra å komme til Europa.

Men det finnes selvsagt håp. Millioner av unge verden over har vist at det er mulig å endre klimadebatten og få politikere og folk flest til å gjøre mer for å avverge en klimakatastrofe. På samme måte bør det være mulig å reise et forsvar for solidaritet og beskyttelse for mennesker som flykter fra krig og katastrofer. Ungdom på flukt vil og kan bli en lignende kraft for å sikre en fredelig og bærekraftig utvikling i sine hjemland. Sammen kan vi gi dem sjansen.

Pandemien vi nå står oppe i er en påminnelse om at vi er avhengig av solidaritet på tvers av landegrenser, sektorer og generasjoner for å sikre en bedre fremtid for oss alle.

Pengene fra TV-aksjonen 2010 gjorde det mulig for Flyktninghjelpen å få og opprettholde tilgang til mennesker på flukt i noen av de mest komplekse krisene i verden, som Sør-Sudan, Somalia og Den demokratiske republikken Kongo. Aksjonsmidlene muliggjorde rask respons i Den sentralafrikanske republikk da sivilbefolkningen ble tvunget på flukt fra volden der. Midlene bidro også til utdanning og nye muligheter for over 11.500 barn og ungdom i Den demokratiske republikken Kongo og vi kunne sørge for matutdeling til over 30.000 mennesker i Mali som manglet mat og var truet av en sultkatastrofe.

TV-aksjonen 2022 vil være et like viktig bidrag for å forhindre utenforskap, skape handling og inkludering i samfunnet, bygge samfunn og bekjempe fattigdom. TV-aksjonen vil også gjøre at vi igjen kan sette fokus på flyktningenes sak. Unge mennesker på flukt trenger vår støtte for å unngå å bli den glemte generasjonen.